

จริยธรรมการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์

Ethics of Using Simulation Visuals On Air on Television News Program

วันที่ได้รับบทความ 9 เมษายน 2567

วันที่แก้ไขบทความ 2 มิถุนายน 2567

วันที่ตอบรับการเผยแพร่ 6 มิถุนายน 2567

หทัยชนก สมมิตร*

Hathaichanok Sommit*

นรินทร์ นำเจริญ**

Narin Numjareau**

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่อง “จริยธรรมการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์” เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยคือ เพื่อสร้างแนวทางในการพัฒนารอบจริยธรรมในการนำเสนอกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่เหมาะสม ผ่านการสัมภาษณ์เชิงลึกจากกลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน จาก 4 กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวแทนองค์กร

*นักศึกษาปริญญาโท คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีเมล: hathaichanok_sommit@cmu.ac.th

**Master's degree student of Mass Communication, Chiang Mai University

Email: hathaichanok_sommit@cmu.ac.th

**ผศ.ดร. อาจารย์ที่ปรึกษา คณะการสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยเชียงใหม่ อีเมล: narin.num@cmu.ac.th

**Assoc. Prof. Dr., Thesis supervisor Faculty of Mass Communication, Chiang Mai University

Email: narin.num@cmu.ac.th

วิชาชีพสื่อมวลชน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 3 นักข่าววิชาชีพ จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 4 เจ้าหน้าที่ทำกราฟิก จำนวน 2 คน และสนทนากลุ่มประชาชนผู้รับสื่อ จำนวน 10 คน แบ่งการศึกษากออกเป็น 2 ส่วน คือ 1.ปัญหาทางจริยธรรมที่พบในกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ และ 2.กรอบจริยธรรมที่เหมาะสมเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์

ผลการศึกษาพบว่า ปัญหาทางจริยธรรมที่พบในกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ที่ทางผู้เชี่ยวชาญและประชาชนผู้รับสื่อมีความเห็นสอดคล้องกัน พบว่า มี 5 ข้อ ประกอบด้วย ความถูกต้อง, แหล่งข้อมูล, ความเที่ยงธรรม, สิทธิมนุษยชน และสิทธิส่วนบุคคล โดยปัญหาที่ผู้เชี่ยวชาญและประชาชนผู้รับสื่อมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ สิทธิมนุษยชน ส่วนปัญหาทางจริยธรรมที่ไม่พบในช่วงของการสัมภาษณ์คือ ลิขสิทธิ์ และ ผลประโยชน์ ส่วนกรอบจริยธรรมที่เหมาะสมเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ จะประกอบด้วยแนวทาง 6 ด้านคือ สิทธิมนุษยชน, สิทธิส่วนบุคคล, ความถูกต้อง, แหล่งข้อมูล, ความเที่ยงธรรม และสาธารณประโยชน์ ซึ่งจากแนวทางทั้ง 6 ด้าน ผู้วิจัยได้พัฒนาเป็น “แบบจำลองแนวทางปฏิบัติจริยธรรมสำหรับการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์” โดยจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน ประกอบด้วย 1. ขั้นตอนการคัดเลือกประเด็นข่าว โดยมีหลักจริยธรรมคือ ประโยชน์สาธารณะ, ความน่าเชื่อถือแหล่งข้อมูล 2. ขั้นตอนการผลิตกราฟิกจำลองเหตุการณ์ โดยมีหลักจริยธรรมคือ ความถูกต้องรอบด้าน, ความเที่ยงธรรม, เคารพสิทธิมนุษยชนและการเคารพสิทธิส่วนบุคคล และ 3. ขั้นตอนการนำเสนอในรายการโทรทัศน์ โดยมีหลักจริยธรรมคือ การเคารพสิทธิมนุษยชน การกำหนดแนวทางจริยธรรมในการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ที่ได้จากงานวิจัยนี้ ถือเป็นส่วนที่สำคัญของพื้นฐานด้านจริยธรรม สามารถ

นำไปต่อยอดเพื่อให้เป็นหลักปฏิบัติสำหรับการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่เหมาะสมต่อไป

คำสำคัญ: กราฟิกจำลองเหตุการณ์/รายการข่าวโทรทัศน์/จริยธรรม

ABSTRACT

Research on “Ethics of Using Simulation Visuals On Air on Television News Program” is a qualitative research project. The objectives of the research are to create guidelines for developing an ethical framework for presenting appropriate simulation graphics through in-depth interviews with 8 experts from 4 sample groups consisting of expert group 1, 2 academics and mass media experts, group 2, 2 representatives of professional mass media organizations, expert group 3, 2 professional journalists, expert group 4, graphic designers 2 people and focus group with 10 media recipients. The study is divided into 2 parts: 1. Ethical problems found in graphics simulating events in television news presentations and 2. An appropriate ethical framework provides guidelines for the use of graphical simulations.

The study found that Ethical issues encountered in Simulation Visuals On Air on Television News Program, experts and the public who receive the media have consistent opinions. It is shown that there are 5 similar opinions: accuracy, information source, objectivity, human rights, and personal rights. The issue that experts and the

media recipients had the most consistent views on was human rights. Ethical issues that were not found during the interviews were copyright and benefits. The appropriate ethical framework provides guidelines for using graphical simulations. It will consist of 6 guidelines: human rights, individual rights, accuracy, resources, objectivity and public benefits. From these 6 approaches, the researcher came up with findings and developed them into a “Model of recommendations for ethical conduct for creating graphic simulations of events in television news presentations” which is divided into 3 steps: 1. The process of selecting news topics. The principles of ethics are public interest and trustworthiness of information sources 2. Process of producing graphic simulations of events. The principle of ethics are accuracy in every aspect, objectivity, respect for human rights and respect for personal rights and 3. Presentation process in television programs. The principle of ethics is respect for human rights. Setting ethical guidelines in using graphic simulations in television news presentations obtained from this research is considered an important part of the ethical foundation. It can be further developed to become a practice principle for creating appropriate graphics simulations in the future.

Keyword: Simulation Visuals/Television News Program/Ethics

ที่มาและความสำคัญ

ในยุคปัจจุบันที่มีสื่อหลากหลายประเภทเกิดขึ้น ทั้งสื่อออนไลน์และโซเชียลมีเดียที่สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสารได้รวดเร็ว เข้าถึงได้ง่าย จึงทำให้ผู้คนนิยมใช้โซเชียลมีเดียมากขึ้นในการติดตามข้อมูลข่าวสาร ถึงแม้จะมีสื่อออนไลน์มากขึ้นแต่สื่อโทรทัศน์ก็ยังถือว่าสำคัญและยังมีบทบาทที่สำคัญมากในการนำเสนอเรื่องราวเหตุการณ์ สถานการณ์หรือข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ซึ่งในอดีตสถานีโทรทัศน์ที่ออกอากาศในประเทศไทยจำนวนช่องไม่มากและยังไม่มีการแข่งขันที่สูง จนในปี พ.ศ. 2556 ที่มีการเปิดประมูลคลื่นความถี่ ทำให้มีช่องโทรทัศน์ที่ให้บริการเพิ่มมากขึ้นและด้วยจำนวนช่องที่มากขึ้น ทำให้ผู้ประกอบการสื่อโทรทัศน์ต้องแข่งขันกันมากขึ้นหนึ่งในรูปแบบของรายการที่มีอยู่ในช่องโทรทัศน์ทุกช่อง นั่นก็คือ “รายการข่าว” ปัจจุบันรูปแบบของการนำเสนอข่าวจะเป็นลักษณะ “การเล่าข่าว” ด้วยการแข่งขันของรายการข่าวที่ต้องแย่งชิงความนิยมหรือเรตติ้ง (Rating) เพื่อให้มีรายได้ให้แก่องค์กรและหน่วยงาน ส่วนหนึ่งที่สำคัญคือการคัดเลือกข่าวให้ตรงตามความต้องการของผู้ชม ซึ่งรายการข่าวมักให้ความสำคัญกับข่าวเร้าอารมณ์ ดึงดูดความสนใจ ส่งผลต่อการรับรู้และความรู้สึกของผู้รับชมได้ง่าย เพื่อความน่าติดตาม และสามารถสร้างเรตติ้งจากผู้ชมได้มากที่สุด ซึ่งข่าวนั้น คือ ข่าว ประเทอาชญากรรม (พลอย วงษ์วิไล, 2563)

ข่าวอาชญากรรมที่ถูกคัดเลือกลำเสนอ มักเป็นการรายงานสถานการณ์ตามความเป็นจริง ที่จะมีรายละเอียดค่อนข้างละเอียดและชัดเจนเพื่อให้ผู้ชมได้เข้าใจและเห็นภาพให้ได้มากที่สุด ในปัจจุบันด้วยความก้าวหน้าของเทคโนโลยีที่ทำให้รายการข่าวของโทรทัศน์เลือกใช้เทคโนโลยีเพื่อทำ “กราฟิกจำลองเหตุการณ์” โดยเป็นการจำลองเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้ชมสามารถจินตนาการถึงเหตุการณ์นั้นๆ เกิดความเข้าใจข่าวได้มากขึ้น

รายการข่าวที่โดดเด่น ที่ถูกกล่าวถึงและมีคนติดตามเป็นจำนวนมาก มี 2 รายการ คือ “รายการไทยรัฐนิวส์โชว์” ออกอากาศทางช่องไทยรัฐทีวี และ “รายการทูบไต้ข่าว” ออกอากาศทางช่องอมรินทร์ทีวี ด้วยลักษณะรายการที่ครบรส เจาะลึก มีการนำเสนอแบบเล่าข่าว มีการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ จึงทำให้ทั้ง 2 รายการเป็นที่นิยม ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาเรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติความรับรู้ความเข้าใจ เนื้อหาในรายการข่าวที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กราฟิกประกอบการนำเสนอ : กรณีศึกษารายการ ข่าวช่องทีวีดิจิทัล” ของ (ธรรพ์ วรานันท์, 2562) ที่ว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความสนใจ เปิดรับชมรายการข่าวทางช่องทีวีดิจิทัล ช่องไทยรัฐทีวีมากที่สุด รองลงมาคือ อัมรินทร์ทีวี

อย่างที่ทราบกันดีว่าการนำเสนอข่าวในรายการข่าวโทรทัศน์มักมีข้อจำกัดเรื่องภาพเหตุการณ์จริง ดังนั้นการทำการกราฟิกจำลองเหตุการณ์จึงเป็นอีกหนึ่งทางเลือกที่สำคัญ ในการหลีกเลี่ยงการนำเสนอภาพข่าวจริง เพราะบางครั้งภาพเหตุการณ์จริงอาจไม่น่ามอง ไม่สามารถนำมาออกอากาศได้ หรือส่งผลในเรื่องผิดต่อกฎหมายหรือผิดต่อจริยธรรมวิชาชีพ แต่ในปัจจุบันกราฟิกจำลองเหตุการณ์กลายเป็นเรื่องล่อแหลมไม่คำนึงหลักกฎหมายและกรอบจริยธรรมสื่อ หรือบางข่าวบางเหตุการณ์อาจไม่จำเป็นต้องมีการจำลองภาพเหตุการณ์ประกอบการนำเสนอข่าวก็ได้ แต่ก็ปรากฏให้เห็น เช่น ความรุนแรงทางเพศในเด็ก การนำเสนอภาพรุนแรง ภาพการกระทำความผิด ที่อาจนำไปสู่การเลียนแบบได้ เป็นต้น ซึ่งประเด็นต่างๆ นี้ ถูกนำมาพูดคุยและถกเถียงในแวดวงนักวิชาการวิชาชีพสื่ออยู่หลายครั้งว่าผิดหลักจริยธรรมหรือไม่

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเรื่องของจริยธรรมการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ เพื่อนำผลที่ได้มาสร้างแนวทางในการพัฒนากรอบจริยธรรมในการนำเสนอกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่เหมาะสม

วัตถุประสงค์

1. เพื่อสร้างแนวทางการอบจริยธรรมในการนำเสนอกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่เหมาะสม

แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

แนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าว

จริยธรรม (ethics) มาจากคำว่า 2 คำ คือคำว่า จริย + ธรรม คำว่า จริย หมายถึง ความประพฤติหรือกิริยา ที่ควรประพฤติ ส่วนคำว่า ธรรม มีความหมายได้หลายอย่าง เช่น คุณความดี หลักคำสอนของศาสนาหลัก ปฏิบัติ เมื่อนำคำทั้งสองมารวมกันเป็นคำว่า “จริยธรรม” จึงได้ความหมายว่า “หลักแห่งความประพฤติ” หรือ “แนวทางของการประพฤติ” (สำเนียง ยอดศรี, 2560) จริยธรรมมี 2 ประการ ได้แก่ 1.จริยธรรม หมายถึง มาตรฐานที่ถูกต้องที่ได้ถูกกำหนดไว้ว่าผู้ปฏิบัติควรปฏิบัติอย่างไร 2.จริยธรรม หมายถึง มาตรฐานของการปฏิบัติที่อยู่ในหลักจริยธรรม มีการศึกษาและพัฒนาเรื่องจริยธรรม เพื่อให้ดำรงอยู่และมีมาตรฐานที่เหมาะสม (Velasquez et al., 2010)

กรอบจริยธรรม (Codes of Ethics) เป็นเครื่องมือที่ใช้กันแพร่หลายในวงการวิชาชีพ สื่อมวลชนในการเป็นกรอบแนวทางปฏิบัติ องค์กรสื่อเองก็ใช้กรอบจริยธรรมเป็นแนวทางในการรักษามาตรฐานการปฏิบัติงานข่าว กรอบจริยธรรมเป็นเรื่องของการให้แนวปฏิบัติเพื่อรักษามาตรฐานทางวิชาชีพ ซึ่งมักจะเป็นเพียงการบอกแนวปฏิบัติให้รู้ว่าควรทำอะไรบ้างแต่เรื่องของบทลงโทษนั้นไม่มีระบุและมักจะไม่มีการบังคับโทษที่ชัดเจน มีนักคิดบางคนมองว่าการไม่มีบทลงโทษหรือกระบวนการจัดการกับผู้ที่ไม่ปฏิบัติตามกรอบทำให้กรอบไม่ทรงคุณค่าและไม่มีประโยชน์ที่จะมีกรอบ (Fitzgerald, 1995) ดังนั้น จริยธรรมสื่อเป็นเครื่องมือที่ใช้กำกับดูแลพฤติกรรมของสื่อมวลชนในขณะปฏิบัติหน้าที่ที่ทางสมาคมวิชาชีพสื่อได้กำหนดไว้ ทั้งนี้เพื่อ

ให้เกิดความรับผิดชอบต่อสังคม ไม่ละเมิดสิทธิผู้อื่น รวมถึงก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคมสูงสุดและกรอบจริยธรรมเป็นเรื่องของการให้แนวปฏิบัติเพื่อรักษามาตรฐานทางวิชาชีพ

ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564

“สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ” องค์กรทำหน้าที่กำกับดูแลกันเองด้านจริยธรรมในวิชาชีพสื่อมวลชน แทนสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติเดิม จึงได้ต้องออกข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน พ.ศ. ๒๕๖๔ โดยมีหลักจริยธรรมทั่วไป ประกอบด้วย 1. ความถูกต้องและข้อเท็จจริง 2. ประโยชน์สาธารณะ 3. ความสมดุลและเป็นธรรม 4. การเคารพสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ 5. การปกปิดและเคารพแหล่งข่าว 6. การแยกแยะข้อเท็จจริงกับความคิดเห็น 7. การละเว้นอามิสสินจ้างและประโยชน์ทับซ้อน 8. การได้มาซึ่งข้อมูลโดยไม่ละเมิดและ 8.โฆษณาที่ไม่แอบแฝงและงมงาย

ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย ว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ.2553

ผู้ประกอบวิชาชีพวิทยุและโทรทัศน์ มีหลักจริยธรรม คือ

1. จำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องถ่ายทอดข้อมูลสู่สาธารณะในลักษณะที่ยึดหลักการที่เป็นกลาง รับประกันความแม่นยำ ทั้งถึง และเป็นกลางในการสื่อสารทุกประเภท

2. ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องใช้หรือทำซ้ำข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ได้รับจากแหล่งภายนอก จำเป็นต้องรับทราบและเปิดเผยที่มาของข้อมูลดังกล่าวก่อนที่จะนำเสนอหรือเผยแพร่

3. โดยต้องปกปิดชื่อ นามสกุล รูปร่างหน้าตา และสถานะของแหล่งข่าว ซึ่งรวมถึงข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องซึ่งแหล่งข่าวต้องการปกปิด เว้นแต่จะได้รับความ

ยินยอมอย่างชัดแจ้งจากแหล่งข่าว อีกทั้งต้องปรากฏชัดว่าการเปิดเผยดังกล่าวไม่ก่อให้เกิดอันตรายต่อแหล่งข่าว

4. การเผยแพร่ข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องที่ไม่ถูกต้องโดยทันที จำเป็นต้องแก้ไขโดยทันที เราขออภัยอย่างจริงใจสำหรับข้อผิดพลาดข้างต้น

5. การเผยแพร่และแบ่งปันข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องจะต้องคำนึงถึงสิทธิมนุษยชนและศักดิ์ศรี ขณะเดียวกันก็ดูแลไม่ทำให้บุคคลที่เกี่ยวข้องกับข่าวต้องทนทุกข์ทรมานและโศกเศร้ารุนแรงขึ้นอีก

6. การสื่อสารข่าวสารและข้อมูลที่เกี่ยวข้องควรคำนึงถึงสาธารณประโยชน์

7. การนำเสนอจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และจำเป็นต้องอย่างเปิดเผยและซื่อสัตย์และความคิดเห็นให้ชัดเจนเมื่อพูดถึงข่าวและข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เป็นสิ่งสำคัญสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านข่าวที่จะต้องประกาศอย่างเปิดเผยเมื่อแสดงความคิดเห็นหรือวิพากษ์วิจารณ์ และควรกระทำด้วยความซื่อสัตย์สุจริต และไม่มีอิทธิพลจากภายนอกส่งผลกระทบต่อวิจรรณญาณของตน ในการปฏิบัติหน้าที่เพื่อสาธารณะต้องให้ความสำคัญกับความซื่อสัตย์และความเที่ยงธรรมในการแสดงความคิดเห็นและการวิพากษ์วิจารณ์

8. ต้องแสดงให้เห็นถึงความพยายามในการให้ความเป็นธรรมแก่ผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่าย

9. ต้องไม่เผยแพร่หรือนำเสนอข้อมูลข่าวสารที่มีโฆษณาแอบแฝง จนทำให้ประชาชนหลงเชื่อในข้อมูลข่าวสารนั้น

10. ต้องระมัดระวังไม่นำเสนอหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารที่มีผลประโยชน์ทับซ้อน หากมีผลประโยชน์ทับซ้อนกับข้อมูลข่าวสาร ต้องแจ้งหรือรายงานและนำเสนอทันที

11. ต้องระมัดระวังการนำเสนอหรือเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารให้อยู่ในขอบเขตแห่งขนบธรรมเนียม ประเพณี ศีลธรรมอันดีงามของประชาชน ต้องนำเสนอแบบไม่ให้ประชาชนหลงเชื่อและงมงาย

จากแนวคิดเกี่ยวกับจริยธรรมสื่อมวลชนทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยได้นำมาเพื่อเป็นแนวทางในการวางกรอบคำถามงานวิจัยสำหรับการสัมภาษณ์เก็บข้อมูลทั้งจากผู้ปฏิบัติงานรายการข่าวโทรทัศน์และเป็นแนวคำถามสำหรับผู้เชี่ยวชาญด้านต่างๆ โดยได้สรุปจากแนวทางจริยธรรมการนำเสนอข่าวที่ได้กล่าวมาข้างต้นมาเป็นแนวทางจริยธรรมสำหรับการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ สามารถสรุปได้ 7 ประการ ดังนี้

1. ความถูกต้อง หมายถึง ข้อมูลต้องผ่านการตรวจสอบข้อเท็จจริงอย่างรอบด้านว่าถูกต้องแม่นยำ ไม่ควรสร้างกราฟิกเพิ่มเติมหรือสร้างกราฟิกเพื่อแต่งเติมเรื่องอันนำไปสู่ความเข้าใจผิด

2. แหล่งข้อมูล หมายถึงการอ้างอิงแหล่งที่มาข้อมูล ไม่หลอกลวงที่มาของข้อมูล

3. ลิขสิทธิ์ หมายถึง การตรวจสอบลิขสิทธิ์ภาพและข้อมูล การขออนุญาตเจ้าของข้อมูล การขอลิขสิทธิ์ก่อนนำมาใช้ ต้องไม่คัดลอก ดัดแปลง ทำซ้ำ หรือแอบอ้างเอาผลงานด้านกราฟิกคนอื่นมาเป็นผลงานของตัวเอง

4. ความเที่ยงธรรม หมายถึงการนำเสนอข้อมูลข้อเท็จจริงอย่างเป็นธรรม ไม่มีการสอดแทรกความคิดเห็นความรู้สึกลงไปในการฝึกจำลองเหตุการณ์ ไม่เสนอข้อมูลฝ่ายหนึ่งฝ่ายใดด้วยความลำเอียงหรือความมีอคติ

5. สิทธิส่วนบุคคล หมายถึง เพื่อรักษาความรู้สึกเคารพในความเป็นส่วนตัวของกันและกัน จำเป็นต้องละเว้นจากการสอดรู้สอดเห็นเรื่องส่วนตัวหรือเปิดเผยข้อมูลที่เป็นความลับโดยไม่ได้รับอนุญาต

6. สิทธิมนุษยชน หมายถึง ควรระมัดระวังข้อมูลที่เรานำเสนออยู่เสมอ เพื่อให้แน่ใจว่าจะไม่ทำร้ายความรู้สึกของใครหรือทำให้ใครรู้สึกเขินอาย ควรเคารพคนกลุ่ม

ต่างๆ และไม่นำเสนอหรือรายงานสิ่งใดที่อาจเป็นอันตรายหรือไม่เหมาะสม และสิ่งที่สำคัญคือต้องพิจารณาว่ากราฟิกจำลองเหตุการณ์นั้นอาจส่งผลกระทบต่อผู้อื่นอย่างไร โดยเฉพาะเด็ก ผู้หญิง และคนพิการ

7. ผลประโยชน์ทับซ้อน หมายถึง ควรหลีกเลี่ยงการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์เพื่อประโยชน์ส่วนตนเพียงอย่างเดียว งดเว้นการโฆษณาในกราฟิกจำลองเหตุการณ์ งดเผยแพร่โฆษณาชวนเชื่อหรือข้อมูลที่ทำให้เข้าใจผิดเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์หรือบริการ

ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) เก็บข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Depth Interview) กลุ่มผู้เชี่ยวชาญจำนวน 8 คน จาก 4 กลุ่มตัวอย่าง เกี่ยวกับแนวทางจริยธรรมในการใช้กราฟิก จำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ที่เหมาะสม ประกอบด้วย ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวแทนองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 3 นักข่าววิชาชีพ จำนวน 2 คน ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 4 เจ้าหน้าที่ทำกราฟิก จำนวน 2 คน โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกกลุ่มผู้เชี่ยวชาญทั้ง 4 กลุ่ม ตามคุณสมบัติแตกต่างกันดังต่อไปนี้ ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 1 นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญด้านสื่อสารมวลชน คุณสมบัติ คือ อาจารย์ในสถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐและเอกชนที่มี ประสบการณ์ในการสอนหรือมีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับจริยธรรมสื่อมวลชนหรือจริยธรรมวารสารศาสตร์ ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 2 กลุ่มตัวแทนองค์กรวิชาชีพสื่อมวลชน คุณสมบัติ คือ ผู้ทำงานในตำแหน่งเกี่ยวข้องกับจริยธรรมและจรรยาบรรณสื่อมวลชนขององค์กร วิชาชีพสื่อสารมวลชน ทั้งสมาคมนักข่าวหรือสภาวิชาชีพนักข่าว ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 3 นักข่าววิชาชีพ คุณสมบัติ คือ นักข่าวในสังกัดองค์กรสื่อที่ทำงานประจำและในสื่อโทรทัศน์

ที่มีความรู้และประสบการณ์ในด้านข่าวอย่างน้อย 5 ปี และมีประสบการณ์เรื่องการเผยแพร่ข้อมูลและนำเสนอข่าว ผู้เชี่ยวชาญกลุ่มที่ 4 เจ้าหน้าที่ทำกราฟิก คุณสมบัติ คือ ผู้ที่ทำงานเกี่ยวกับกราฟิก แอนิเมชัน ของรายการ ไทยรัฐนิวส์โชว์ ช่องไทยรัฐทีวี และรายการทูบโตะข่าว ช่องอมรินทร์ทีวี และการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ประชาชน ผู้รับสื่อ จำนวน 10 คน เกี่ยวกับแนวทางจริยธรรมในการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ ในการนำเสนอข่าว โทรศัพท์ที่เหมาะสม โดยมีหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกประชาชน ผู้รับสื่อตามคุณสมบัติ คือ ตัวแทนประชาชนที่ติดตามรับชมข่าว รายการ “ไทยรัฐนิวส์โชว์” (ไทยรัฐทีวี) และ รายการ “ทูบโตะข่าว” (อมรินทร์ทีวี) โดยรับชมทั้งสองรายการ อย่างน้อยสัปดาห์ละ 3 วัน และรับชมแต่ละครั้งใช้เวลาตั้งแต่ 1 ชั่วโมงเป็นต้นไป

ผลการวิจัย

งานวิจัยแบ่งการนำเสนอผลการวิจัยออกเป็น 2 ส่วน คือ 1. ปัญหาทางจริยธรรมที่พบในกราฟิกจำลอง เหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรศัพท์ และ 2. แนวทางปฏิบัติจริยธรรมสำหรับการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรศัพท์ ดังนี้

ปัญหาทางจริยธรรมที่พบในกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรศัพท์

จากแนวทางจริยธรรมสำหรับการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ ที่นำมาเป็นหลักในการประเมินถึงปัญหาทางจริยธรรมของการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ จากผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญและประชาชนผู้รับสื่อมีความเห็นสอดคล้องกัน พบว่ามี 5 ข้อ ประกอบด้วย ความถูกต้อง, แหล่งข้อมูล, ความเที่ยงธรรม, สิทธิมนุษยชน และสิทธิส่วนบุคคล โดยปัญหาที่ผู้เชี่ยวชาญและประชาชนผู้รับสื่อมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุดคือ สิทธิมนุษยชน โดยให้เหตุผลว่า ข่าวส่วนใหญ่ที่เลือกมานำเสนอมักเป็นข่าวอาชญากรรม ที่เน้นเรื่องการวิวาท การก่อเหตุ มาจากคำบอกเล่า โดยกราฟิก

จำลองเหตุการณ์ที่น่าเสนอทั้งในรายการไทยรัฐนิวส์โชว์และรายการทูบโตะข่าว มักเป็นภาพที่สื่อให้เห็นความรุนแรง กราฟิกจำลองวิธีการก่อเหตุ วิธีการต่างๆ ซึ่งจุดนี้อาจนำไปสู่การจดจำและการลอกเลียนแบบได้ รวมไปถึงสามารถนำไปสู่การสร้าง ความกระทบกระเทือนจิตใจกับผู้เสียหายหรือครอบครัวได้ แม้แต่กราฟิกจำลอง เหตุการณ์ซึ่งก่อให้เกิดความกลัว หรือหวาดระแวง ล่อแหลมต่อการส่งเสริมความ รุนแรง ขาดการคำนึงถึงความเหมาะสม เป็นการสร้างแรงกดดัน ซ้ำเติม มากกว่าการหา วิธีแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุของสาเหตุการเกิดอาชญากรรมที่แท้จริง อีกหนึ่งปัญหา ทางจริยธรรมที่พบบรองลงมาคือ แหล่งข้อมูล ข่าวส่วนใหญ่ที่เลือกมานำเสนอ มักเป็น ข่าวอาชญากรรม การทะเลาะวิวาท การขัดแย้ง เพราะฉะนั้นข้อมูลส่วนใหญ่ที่นำมา ทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ก็จะมาจากการบอกเล่า ทั้ง ๆ ที่ไม่มีใครเห็นเหตุการณ์จริง ใช้จินตนาการและการคาดเดาข้อมูลเรื่องราว ซึ่งการบอกเล่าเหล่านี้ ก็ไม่น่าเชื่อถือได้ ว่าจะจะเป็นความจริง และเมื่อเรานำข้อมูลเหล่านั้นมาสร้างกราฟิกจำลองเหตุการณ์ ก็อาจสร้างปัญหา หรือ ทำให้ผู้ชมเข้าใจไปได้ว่าเป็นความจริง

ส่วนปัญหาทางจริยธรรมที่ไม่พบในช่วงของการสัมภาษณ์คือ ลิขสิทธิ์ และ ผลประโยชน์ทับซ้อน

แนวทางปฏิบัติจริยธรรมสำหรับการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำ เสนอข่าวโทรทัศน์

ผลการวิจัยพบว่าผู้เชี่ยวชาญและประชาชนผู้รับสื่อมีความเห็นสอดคล้องกัน คือ ถึงแม้จะไม่มีข้อระเบียบหรือข้อบังคับในเรื่องกราฟิกจำลองเหตุการณ์ออกมาโดยเฉพาะ แต่ในเบื้องต้นก็สามารถยึดปฏิบัติตามข้อบังคับของทาง กสทช. หรือของ สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติได้ แต่จากปัญหาทางจริยธรรมที่พบในเรื่อง ความถูกต้อง, แหล่งข้อมูล, ความเที่ยงธรรม, สิทธิมนุษยชน และสิทธิส่วนบุคคล ก็สามารถนำปัญหา ทางจริยธรรมเหล่านั้นมากำหนดเป็นแนวทางปฏิบัติจริยธรรมสำหรับการทำกราฟิก จำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ยุคดิจิทัลได้ โดยสรุปดังนี้

สิทธิมนุษยชน : กราฟิกจำลองเหตุการณ์ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และหลักสิทธิมนุษยชนของบุคคลที่ตกเป็นข่าว โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ต้องให้ความคุ้มครองอย่างเคร่งครัดต่อเด็ก เยาวชน กลุ่มเปราะบาง และผู้มีความหลากหลายด้านอัตลักษณ์ในสังคม กราฟิกจำลองเหตุการณ์ต้องไม่ซ้ำเติม ความทุกข์หรือโศกนาฏกรรมอันเกิดแก่บุคคลและครอบครัวของผู้ตกเป็นข่าว (การฉายซ้ำในช่วงออกอากาศ) กราฟิกจำลองเหตุการณ์ต้องไม่ซ้ำซ้อนการก่อเหตุอาชญากรรมหรือความรุนแรง และกราฟิกจำลองเหตุการณ์ต้องไม่ให้ผู้ชมรู้สึกกลัว หวาดเสียว สยดสยอง

สิทธิส่วนบุคคล : ระมัดระวังการเสนอกราฟิกจำลองเหตุการณ์ต่อสถานการณ์ที่มีความขัดแย้งหรือมีความรุนแรง อันจะทำให้ผู้ตกเป็นข่าวเกิดผลกระทบ ไม่สามารถใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ พึงละเว้นการล่วงละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เช่น การนำข้อมูลส่วนตัว หรือข้อมูลที่มิได้รับอนุญาตไปสร้างกราฟิกจำลองเหตุการณ์

ความถูกต้อง : ตรวจสอบข้อมูลหรือเนื้อหาเพื่อนำไปทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์อย่างละเอียดถี่ถ้วน ฝ่ายกราฟิกต้องไม่เสริมเติมแต่งภาพกราฟิกจำลองเหตุการณ์จนเกินจริง และตรวจสอบกราฟิกจำลองเหตุการณ์ทุกครั้งก่อนนำออกอากาศ

แหล่งข้อมูล : ใช้ข้อมูลจากแหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือในการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ บอกที่มาของแหล่งข้อมูล และข้อมูลต้องครบรอบด้านเพื่อทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์จะได้ไม่ผิดเพี้ยน

ความเที่ยงธรรม : ต้องมีกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่นำเสนอสองฝ่าย ไม่เอนเอียง และให้เป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย

นอกเหนือจากปัญหาทางจริยธรรมที่นำมาเป็นกรอบแนวทางทางจริยธรรมแล้ว ผู้เชี่ยวชาญและประชาชน ผู้รับสื่อ ยังมีความคิดเห็นตรงกันว่ากรอบแนวทางทาง

จริยธรรมสำหรับกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าว โททัศน์ต้องเพิ่มเติมในเรื่อง “ประโยชน์สาธารณะ” เข้าไปด้วย โดย ประโยชน์สาธารณะ : ต้องตระหนักเสมอว่า กราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่สร้างขึ้นมา มีประโยชน์ต่อสังคมหรือไม่ กราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่สร้างต้องให้ความรู้ หรือกระตุ้นเตือนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติการป้องกันและแก้ไขเพื่อลดความสูญเสีย และไม่ใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์เพื่อชวนเชื่อหรือร่ำอาวรณ์ ซึ่งทั้งหมดสรุปได้ว่า กรอบจริยธรรมที่เหมาะสมเป็นแนวทางปฏิบัติสำหรับ การใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ จะประกอบด้วยแนวทาง 6 ด้านคือ สิทธิมนุษยชน, สิทธิส่วนบุคคล, ความถูกต้อง, แหล่งข้อมูล, ความเที่ยงธรรม และประโยชน์สาธารณะ

จากผลการวิจัยสามารถสรุปแนวทางปฏิบัติจริยธรรมสำหรับการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ ได้ดังนี้

1. ตระหนักถึงความสำคัญและประโยชน์ต่อสาธารณะของกราฟิกจำลองเหตุการณ์
2. กราฟิกจำลองเหตุการณ์ต้องกระตุ้นเตือนให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมิติที่ดี
3. แหล่งข้อมูลถูกต้อง รอบด้าน เชื่อถือได้ เพื่อข้อมูลในการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์จะไม่ผิดเพี้ยน
4. ไม่แต่งเติมเสริมภาพกราฟิกจำลองเหตุการณ์ให้เกินกว่าเหตุการณ์จริง
5. ตรวจสอบกราฟิกจำลองเหตุการณ์ก่อนนำเสนอออกอากาศ
6. นำเสนอกราฟิกจำลองเหตุการณ์ทั้งสองด้าน ไม่เอนเอียง
7. กราฟิกจำลองเหตุการณ์ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์และหลักสิทธิมนุษยชน
8. กราฟิกจำลองเหตุการณ์ต้องไม่ชี้ช่องการก่อเหตุเพราะอาจนำไปสู่การเลียนแบบได้

9. ไม่ฉายภาพกราฟิกจำลองเหตุการณ์วนซ้ำเพราะจะส่งผลกระทบต่อผู้เสียหายและครอบครัว

10. กราฟิกจำลองเหตุการณ์ต้องไม่ระบุตัวตนหรือสื่อให้ทราบว่าบุคคลนั้นคือใครเพราะอาจกระทบต่อการใช้ชีวิตในสังคม

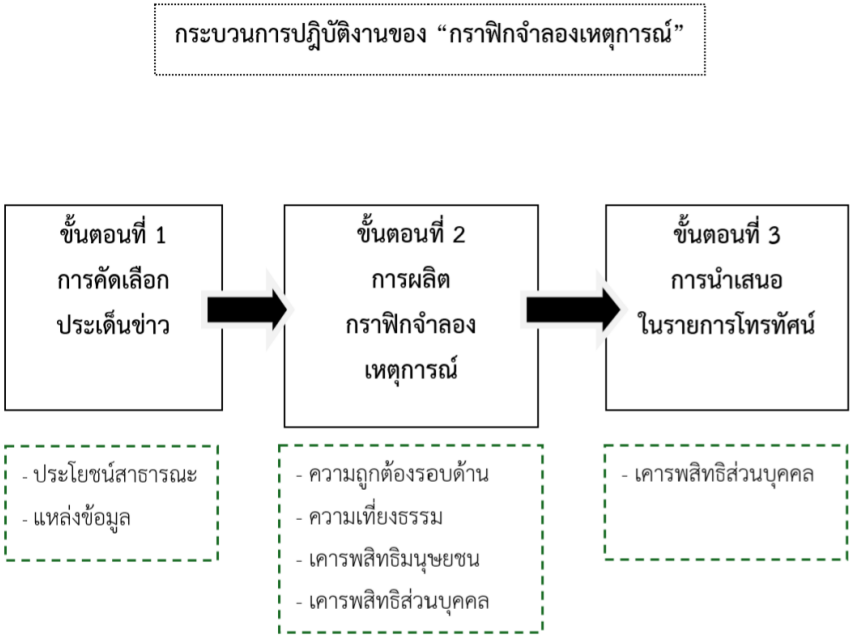
อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยของปัญหาทางจริยธรรมที่พบในกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ พบว่ามี 5 ข้อ คือ ความถูกต้อง, แหล่งข้อมูล, ความเที่ยงธรรม, สิทธิมนุษยชน และสิทธิส่วนบุคคล จะเห็นว่าปัญหาทางจริยธรรมเหล่านี้ล้วนแล้วแต่เป็นหลักจริยธรรมที่มีการกำหนดเอาไว้แล้วทั้งสิ้น แต่ที่พบว่าจะเกิดปัญหาทางจริยธรรมสำหรับการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ ส่วนหนึ่งอาจเป็นเพราะจริยธรรมที่กำหนดออกมาก่อนหน้านี้ไม่ได้เป็นหลักจริยธรรมสำหรับการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์โดยเฉพาะ จึงอาจทำให้ผู้ปฏิบัติด้านสื่อสารมวลชนเกิดการละเลยและมองข้าม จึงทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมขึ้น โดยเฉพาะปัญหาทางจริยธรรมเกี่ยวกับ “สิทธิมนุษยชน” ซึ่งทั้งผู้เชี่ยวชาญและประชาชนผู้รับสื่อต่างมีความเห็นสอดคล้องกันมากที่สุด ซึ่งปัญหาในเรื่องนี้มักพบปัญหาละเมิดจริยธรรมและข่าวส่วนใหญ่ที่เลือกมานำเสนอเป็นข่าวอาชญากรรมที่เน้นเรื่องการวิวาท การก่อเหตุ มาจากคำบอกเล่า เป็นการนำเสนอที่เน้นเรื่องความหวือหวา หรือภาพเร้าอารมณ์ ซึ่งก่อให้เกิดความกลัว หรือหวาดระแวง ล่อแหลมต่อการส่งเสริมความรุนแรง ขาดการคำนึงถึงความเหมาะสม เป็นการสร้างแรงกดทับ ซ้ำเติม มากกว่าการหาวิธีแก้ไขปัญหาที่ต้นเหตุของสาเหตุการเกิดอาชญากรรมที่แท้จริง ซึ่งส่งผลกระทบต่อทั้งต่อผู้คนในข่าว และต่อผู้ชม ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธรรมพ์ วรานันท์ (2562) เรื่อง ปัจจัยที่ส่งผลต่อ

ทัศนคติความรับรู้ความเข้าใจเนื้อหาในรายการข่าวที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กราฟิกประกอบการนำเสนอ: กรณีศึกษารายการข่าวช่องทีวีดิจิทัล ที่ว่า รูปแบบในการนำเสนอกราฟิกประเด็นการจำลองเหตุการณ์ข่าวที่มีการใช้ความรุนแรงจำลองเหตุการณ์ข่าวการล่องละเมิดทางเพศที่ชัดเจน จำลองเหตุการณ์ข่าวฆาตกรรมที่ชัดเจนเกินไปมีผลต่อความรู้สึกล้นด้านลบ ซึ่งระดับความคิดเห็นมีค่าสูง ซึ่งถือว่าเป็นความคิดเห็นด้านลบต่อการนำเสนอข่าว และยังสอดคล้องกับการศึกษาของอรรวรรณ ศรีสุวรรณ (2563) เรื่อง อิทธิพลของการรับชมและทัศนคติที่มีต่อข่าวอาชญากรรมที่มีภาพกราฟิกประกอบต่อการรับรู้สภาพความเป็นจริงในสังคม ที่พบว่า การรับรู้สภาพความเป็นจริงในสังคม พบว่า มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก โดยรับรู้ว่าสภาพสังคมในปัจจุบันโหดร้ายและเต็มไปด้วยความรุนแรง มากที่สุด

และจากแนวทางปฏิบัติทางจริยธรรมที่ได้จากการศึกษาค้นคว้าทั้ง 6 ด้าน ผู้วิจัยนำมาสรุปเนื้อหาพัฒนาเป็น “แบบจำลองแนวทางปฏิบัติจริยธรรมสำหรับการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์” เพื่อให้เหมาะสมกับการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ โดยจะแบ่งออกเป็น 3 ขั้นตอน คือ 1. ขั้นตอนการคัดเลือกประเด็นข่าว 2. ขั้นตอนการผลิตกราฟิกจำลองเหตุการณ์ และ 3. ขั้นตอนการนำเสนอในรายการโทรทัศน์

แบบจำลองแนวทางปฏิบัติทางจริยธรรมสำหรับกราฟิกจำลองเหตุการณ์

ภาพที่ 1 แบบจำลองแนวทางปฏิบัติทางจริยธรรม 3 ขั้นตอน
สำหรับกราฟิกจำลองเหตุการณ์

“แนวทางปฏิบัติจริยธรรม” 3 ขั้นตอน สำหรับกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์

ขั้นตอนที่ 1

การคัดเลือกข่าว

ประโยชน์สาธารณะ

- ตระหนักถึงความสำคัญ
ของข่าว
- ตระหนักถึงประโยชน์ของ
ข่าวต่อสาธารณะ
- ให้ความรู้หรือกระตุ้น
เตือนให้เกิดการ
เปลี่ยนแปลงในมิติที่ดี

แหล่งข้อมูล

- แหล่งข้อมูลน่าเชื่อถือ
- บอกที่มาของแหล่งข้อมูล
- ข้อมูลต้องครบรอบด้าน
เพื่อทำการฝึกจำลอง
เหตุการณ์จะได้ไม่
ผิดเพี้ยน

ขั้นตอนที่ 2

การผลิตกราฟิกจำลองเหตุการณ์

ความถูกต้อง

- ตรวจสอบข้อมูลหรือเนื้อหา
ก่อนส่งฝ่ายกราฟิก
- ไม่เสริมเติมแต่งภาพกราฟิก
จำลองเหตุการณ์จนเกินจริง
- ตรวจสอบก่อนนำออกอากาศ

ความเที่ยงธรรม

- ให้ความเป็นธรรมแก่ทุกฝ่าย
- ทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์
นำเสนอทั้งสองด้าน ไม่เอน

การเคารพสิทธิมนุษยชน

- คำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็น
มนุษย์และหลักสิทธิมนุษยชน
- ปกป้องคุ้มครองเด็ก
- ไม่ซื้อช่องการก่อเหตุ

การเคารพสิทธิส่วนบุคคล

- ระวังการเสนอกราฟิกจำลอง
เหตุการณ์ อันจะทำให้ผู้ตกเป็น
ข่าวเกิดผลกระทบ ไม่สามารถ
ใช้ชีวิตในสังคมได้ตามปกติ
- กราฟิกต้องไม่สื่อถึงผู้เสียหาย
หรือผู้ต้องหา

ขั้นตอนที่ 3

การนำเสนอในรายการโทรทัศน์

การเคารพสิทธิมนุษยชน

- ไม่ฉายซ้ำวนกราฟิกจำลอง
เหตุการณ์อันจะส่งผลกระทบต่อ
ตัวผู้เสียหายหรือครอบครัว

ภาพที่ 2 รายละเอียดแนวทางปฏิบัติจริยธรรมสำหรับกราฟิก
จำลองเหตุการณ์ 3 ขั้นตอน

โดยรายละเอียด “แบบจำลองแนวทางปฏิบัติทางจริยธรรมสำหรับกราฟิกจำลองเหตุการณ์” ที่แบ่งเป็น 3 ขั้นตอนเพื่อให้เหมาะสมกับการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ มีเนื้อหาสำคัญของแต่ละขั้นตอนที่นำมาสรุปได้ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 ขั้นตอนการคัดเลือกประเด็นข่าว กระบวนการคัดเลือกประเด็นข่าวในแต่ละวันเพื่อนำไปทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ บรรณาธิการจะทำการคัดเลือกประเด็นข่าวที่มีอยู่ในถึงข่าวที่มีของแต่ละวัน ที่ได้มาทั้งจากผู้สื่อข่าวของสถานีและจากผู้สื่อข่าวประจำภูมิภาคหรือประจักษ์จังหวัด ซึ่งในรายการข่าวแต่ละวัน จะไม่ได้ทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ประกอบในทุกข่าว แต่จะทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์เฉพาะข่าวที่ทางบรรณาธิการคัดเลือกมาแล้วเท่านั้น บรรณาธิการข่าวควรคำนึงถึงจริยธรรมในฐานะนักสื่อสารมวลชน ตั้งแต่ขั้นตอนการคัดเลือกประเด็นข่าว เนื่องจากหากเลือกข่าวที่ไม่เป็นประโยชน์และไม่สำคัญต่อสังคม หรือไม่ทราบแหล่งข้อมูลที่แน่ชัด ไม่สามารถตรวจสอบแหล่งข้อมูลได้ แหล่งข้อมูลไม่น่าเชื่อถือ ก็อาจทำให้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่ผลิตออกมาขาดความน่าเชื่อถือและไม่เกิดประโยชน์ใดๆต่อสังคม โดยข้อค้นพบทางจริยธรรมทั้ง 2 ด้านที่นำมาสู่แนวทางปฏิบัติทางจริยธรรมขั้นตอนที่ 1 สามารถนำมาอภิปรายรายละเอียดได้ดังนี้

ประโยชน์สาธารณะ : จากข้อค้นพบในงานวิจัยนี้ประเด็นเรื่อง ประโยชน์สาธารณะ คือ บรรณาธิการข่าวหรือผู้ที่มีส่วนในการคัดเลือกข่าว ต้องคำนึงถึงความสำคัญและประโยชน์ของข่าวนั้นต่อสังคมมาเป็นหลัก เน้นองค์ความรู้และประโยชน์ที่ผู้ชมจะได้รับ มากกว่าคัดเลือกข่าวในทำนองชวนเชื่อหรือเร้าอารมณ์ให้ผู้ชมสนใจในเรื่องที่ไม่เป็นประโยชน์ โดยนี่ยกอยู่เสมอว่าข่าวที่คัดเลือกลักษณะนี้ ควรหรือไม่ควรมีกราฟิกจำลองเหตุการณ์ มีเพื่อความรู้ หรือมีเพียงเพราะอารมณ์ หรือหากเลือกข่าวอาชญากรรมก็ควรเป็นกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่สร้างองค์ความรู้ การป้องกันการระงับภัย มากกว่าสร้างกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่เน้นการลงมือทำ

วิธีการ หรือความรุนแรง สิ่งเหล่านี้คือสิ่งที่นำเสนอแบบไม่นึกถึงประโยชน์สาธารณะ ซึ่งก็สอดคล้องกับข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564 ที่ระบุหลักจริยธรรมทั่วไปในเรื่อง ประโยชน์สาธารณะที่ว่า ต้องนำเสนอข่าว ภาพข่าว ความเห็น และเนื้อหาทั่วไปด้วยความบริสุทธิ์ใจโดยไม่แสวงหาผลประโยชน์ส่วนตนหรือหมู่คณะ ตระหนักถึงความสำคัญและอรรถประโยชน์ของข่าวต่อสาธารณะ และไม่เสนอข่าวในทำนองชวนเชื่อหรือเร้าอารมณ์ และยังสอดคล้องกับ (Day, 2006) ที่อธิบายถึงบทบาทของสื่อยุคใหม่โดยระบุคุณลักษณะพื้นฐานทางจริยธรรมทั้ง 4 ประการ ซึ่งหนึ่งในนั้นคือ การสร้างสังคมแห่งเหตุผล สื่อมวลชนต้องทำหน้าที่กำกับทิศทางของสังคมไม่ให้ไปสู่หายนะ สร้างสังคมที่เปี่ยมล้นด้วยความรู้และปัญญา

ความน่าเชื่อถือแหล่งข้อมูล : จากข้อค้นพบสำคัญในเรื่อง แหล่งข้อมูล ได้แก่ การเสนอให้ผู้สื่อข่าวต้องหาข้อมูลให้ครอบคลุมและรอบด้านให้มากที่สุด เพราะจากกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่นำเสนออยู่ในทั้งสองรายการมีมาจากคำบอกเล่าของแหล่งข่าว จากผู้เห็นเหตุการณ์ ซึ่งข้อมูลจากแหล่งข่าวเหล่านี้ ไม่มีทางรู้ได้เลยว่าจริงแท้แค่ไหน อาจเป็นเพียงคำบอกเล่า การจินตนาการ หรือเพิ่มเติมเสริมแต่งข้อมูลก็ได้ เพราะฉะนั้นผู้สื่อข่าวควรตรวจสอบข้อมูลหลายช่องทาง ตรวจสอบข้อมูลให้แน่ชัดว่าถูกต้องน่าเชื่อถือ เพราะข้อมูลเหล่านั้นจะถูกนำไปทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์หากบรรณาธิการเลือกประเด็นข่าวนั้น สอดคล้องกับการศึกษาของ รัตนวดี นาควานิช (2558) เรื่องการประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว : จุดเริ่มต้นคุณภาพข่าว ที่อธิบายไว้ว่าการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลหรือความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าวก่อนที่จะนำเสนอแหล่งข่าวมีผลต่อคุณภาพข่าว เนื่องจากผู้สื่อข่าวไม่ได้อยู่ในเหตุการณ์ข่าวทุกข่าว ข้อมูลจึงขึ้นกับแหล่งข่าวนั้นๆ ผู้สื่อข่าวต้องเชี่ยวชาญในการตีความและการแสดงความเห็นต่างๆ เพราะเมื่อข้อมูลจากแหล่งข่าวผิดเนื้อหาข่าวก็ผิดตามไปด้วยเช่นกัน ดังนั้นผู้สื่อข่าวควรตรวจสอบ

แหล่งข้อมูลที่น่าเชื่อถือหรือไม่ รวมไปถึงบรรณาธิการข่าว หากคัดเลือกประเด็นข่าวแล้วเห็นว่ามีส่วนไหนที่ยังไม่แน่ใจ หรือข้อมูลไม่แน่ชัดก็ต้องตรวจสอบข้อมูลกลับไปเพื่อความถูกต้อง

ส่วนในขั้นตอนที่ 2 ขั้นตอนการผลิตกราฟิกจำลองเหตุการณ์
เมื่อบรรณาธิการข่าวได้คัดเลือกประเด็นข่าวมาแล้ว ก็มาถึงขั้นตอนการผลิตกราฟิกจำลองเหตุการณ์ ซึ่งเป็นหน้าที่และความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ฝ่ายกราฟิก ซึ่งในขั้นตอนนี้เจ้าหน้าที่กราฟิกต้องคำนึงถึงคุณภาพของผลงานและความถูกต้อง ไม่เพิ่มเติมข้อมูลเองให้ผิดเพี้ยนไปจากข้อมูลข้อเท็จจริงที่ได้รับมา ไม่ละเมิดผู้อื่นและไม่ลู่ล้าความเป็นส่วนตัว โดยข้อค้นพบทางจริยธรรมทั้ง 4 ด้านที่นำมาสู่แนวทางปฏิบัติทางจริยธรรมขั้นตอนที่ 2 สามารถนำมาอภิปรายรายละเอียดได้ดังนี้

ความถูกต้องรอบด้าน : ความถูกต้องเป็นจริยธรรม มีการกำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564 ที่กำหนดว่า การนำเสนอต้องยึดถือข้อเท็จจริง ความถูกต้อง เที่ยงตรง ต้องดำเนินการด้วยความรอบคอบ ระมัดระวัง มีการตรวจสอบ ตรวจสอบเป็นหลักปฏิบัติสำคัญ เจ้าหน้าที่กราฟิกจึงต้องให้ความสำคัญกับข้อมูลที่ได้รับมา หากมีตรงไหนที่อยากได้ข้อมูลเพิ่มเติมต้องถามกลับไปยังบรรณาธิการ หรือผู้สื่อข่าว ไม่ควรคิดเอาเองหรือเพิ่มเติมข้อมูลหรือแต่งข้อมูลเพิ่มเอง นอกจากนั้นสิ่งที่ได้จากการวิจัยเพิ่มเติมเกี่ยวกับความถูกต้อง คือ เจ้าหน้าที่กราฟิกของไทยรัฐทีวี มองว่า การที่สร้างกราฟิกแบบที่เห็นอาวูร เช่น ประเภของมีด อาวูรปืน หรืออุปกรณ์ต่างๆ ที่ให้เห็นแบบนั้น เพราะยึดความถูกต้องเป็นหลักเพราะเป็นข้อมูลจริงจากที่ได้มา ซึ่งต่างจากความเห็นของผู้เชี่ยวชาญที่มองว่าการเห็นอาวูรที่ใช้ก่อเหตุ ไม่มีความจำเป็นต้องให้ความสำคัญ เพราะการเห็นอาวูรอาจนำไปสู่การเลียนแบบได้ และอีกหนึ่งความถูกต้องที่ต้องมีในขั้นตอนนี้ก็คือเมื่อเจ้าหน้าที่กราฟิกทำกราฟิกเสร็จแล้ว ทางทีมบรรณาธิการต้องมีการตรวจสอบความถูกต้องอีกครั้งก่อนการนำเสนอออกอากาศจริง

ความเที่ยงธรรม : จากข้อค้นพบสำคัญในจริยธรรมด้านความเที่ยงธรรม
อยากเสนอให้บรรณาธิการข่าวนำเสนอข้อมูลของทั้งสองด้าน กรณีเป็นข่าวที่มีความ
ขัดแย้ง ควรมีการพิกจำลองเหตุการณ์ข้อมูลของทั้งสองฝั่ง เพื่อความเที่ยง
ธรรมและเป็นกลาง เนื่องจากหากเรานำเสนอไปในด้านเดียวบางครั้งข้อมูลเหล่านั้น
นั้นก็ถูกสังคมมองไปแล้วว่าถูกต้อง โดยที่เรายังไม่ได้ฟังจากอีกด้านเลย ซึ่งก็
สอดคล้องกับหลักความเที่ยงธรรม ที่กำหนดไว้ในข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่ง
วิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564 ที่กำหนดว่าหากนำเสนอข่าว
โดยเฉพาะในประเด็นสำคัญหรือประเด็นที่มีความขัดแย้งสูง ต้องนำเสนอ
ข้อมูล ความคิดเห็นจากผู้ที่เกี่ยวข้อง อย่างรอบด้าน สมดุล และเป็นธรรม นอกจากนี้
ยังสอดคล้องกับผลการวิจัย ของ สกุลศรี ศรีสารคาม (2557) เรื่อง จริยธรรมการ
ใช้สื่อออนไลน์และสื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวของสื่อไทยในยุคดิจิทัล ที่พบว่า
หลักจริยธรรมที่ควร มี การทบทวนบทบาทในการปฏิบัติงานข่าวบนสื่อออนไลน์
และสื่อสังคมได้แก่ ประเด็นเรื่องความถูกต้อง ความเป็นกลาง การรักษาสมดุล
ความโปร่งใส

การเคารพสิทธิมนุษยชน : จากข้อค้นพบสำคัญในจริยธรรมด้านเคารพ
สิทธิมนุษยชน คือผู้เชี่ยวชาญและประชาชนผู้รับสื่อมองว่า กราฟิกจำลองเหตุการณ์
มีการละเมิดเรื่องสิทธิมนุษยชนมากที่สุด เรื่องสิทธิมนุษยชนถือว่าสำคัญมากต่อ
กราฟิกจำลองเหตุการณ์ สิ่งที่คุณเชี่ยวชาญมองตรงกันว่าทางรายการมองว่ากราฟิก
จำลองเหตุการณ์เป็นสิ่งที่สร้างขึ้นมาเพื่อไม่ให้ผิดจริยธรรม ใช้กราฟิกแทนการ
นำเสนอภาพเหตุการณ์จริง แต่ถ้าดูรายละเอียดของ ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่ง
วิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564 “เนื้อหาข่าว” หมายถึง
การนำเสนอข้อมูล ข่าวสารในรูปแบบต่างๆ ทั้งสื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเสียง สื่อภาพ สื่อ
เคลื่อนไหว รูปแบบการนำเสนอเฉพาะของสื่อดิจิทัล กราฟฟิก แอนิเมชันจำลอง
เหตุการณ์ สื่ออินเตอร์แอคทีฟ และรูปแบบอื่นๆ ที่เป็นองค์ประกอบสำคัญของข่าว

เพราะฉะนั้นกราฟิกจำลองเหตุการณ์ก็ถือเป็นเนื้อหาข่าวอย่างหนึ่งที่มีหลักจริยธรรมควบคุมเช่นเดียวกันกับการนำเสนอข่าวอื่นๆ

ปัญหาจริยธรรมด้านสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นของกราฟิกจำลองเหตุการณ์ส่วนใหญ่เป็นข่าวอาชญากรรม บรรณาธิการข่าวควรกำหนดรายละเอียดของกราฟิกที่จะให้เจ้าหน้าที่กราฟิกผลิตในมุมของการป้องกัน การระงับตัว หรือปัจจัยสาเหตุที่ทำให้เกิดความรุนแรง เน้นเป็นเรื่ององค์ความรู้สิ่งที่เป็นประโยชน์ มากกว่าเป็นรายละเอียดของการกระทำ การก่อเหตุ เพราะสิ่งเหล่านั้นมีส่วนกระทบเป็นอย่างมากต่อผู้ชมและครอบครัวผู้เสียหายหรือผู้เสียชีวิต ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของอรรธรณ ศรีสุวรรณ (2563) เรื่อง อิทธิพลของการรับชมและทัศนคติที่มีต่อข่าวอาชญากรรมที่มีภาพกราฟิกประกอบต่อการรับรู้สภาพความเป็นจริงในสังคม ที่พบว่าการรับรู้สภาพความเป็นจริงในสังคม พบว่า มีการรับรู้อยู่ในระดับมาก โดยรับรู้ว่าสภาพสังคมในปัจจุบันโหดร้ายและเต็มไปด้วยความรุนแรงมากที่สุด และยังสอดคล้องกับการศึกษาของธรรพ์ วรานันท์ (2562) เรื่อง “ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติความรับรู้ความเข้าใจ เนื้อหาในรายการข่าวที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กราฟิกประกอบการนำเสนอ : กรณีศึกษารายการ ข่าวช่องทีวีดิจิทัล” ที่พบความคิดเห็นด้านลบต่อรูปแบบในการนำเสนอกราฟิกประเด็นการจำลองเหตุการณ์ข่าวที่มีการใช้ความรุนแรง จำลองเหตุการณ์ข่าวการล่องละเมิดทางเพศที่ชัดเจน จำลองเหตุการณ์ข่าวฆาตกรรมที่ชัดเจนเกินไป เพราะฉะนั้นจากผลของงานวิจัยที่กล่าวมานี้ก็ทำให้เห็นชัดเจนว่าผู้รับสารมีความรู้อย่างไร และรับรู้จากกราฟิกจำลองเหตุการณ์ไม่ต่างจากภาพข่าวปกติ ด้วยเหตุนี้ขอเสนอให้บรรณาธิการและเจ้าหน้าที่กราฟิกยึดแนวทางปฏิบัติตามข้อระเบียบเรื่อง การเคารพสิทธิมนุษยชนที่ระบุไว้ ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564 ในหลักจริยธรรมทั่วไป เรื่อง การเคารพสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ที่กำหนดไว้ว่า ต้องคำนึงถึงศักดิ์ศรีศรีความเป็นมนุษย์ และหลัก

สิทธิมนุษยชนของบุคคลที่ตกเป็นข่าว ต้องให้ความคุ้มครองต่อเด็ก เยาวชน กลุ่มเปราะบาง ไม่เสนอเนื้อหาข่าวที่อุจาด ลามกอนาจาร หรือนำพาดเสียว ซึ่งเป็นไปในแนวทางเดียวกันกับ นฤมล ปิ่นโต (2559) อธิบายแนวทางการนำเสนอข่าวอาชญากรรม หนึ่งในนั้นคือการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ คือไม่ละเมิดหลักสิทธิมนุษยชน ทั้งต่อผู้เสียหายและผู้ถูกกล่าวหา หรือผู้กระทำความผิด รวมทั้งต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อครอบครัวของทุกฝ่าย การนำเสนอข่าวคติความของเด็และเยาวชน ทุกขั้นตอนของการดำเนินคดีต้องไม่นำเสนอภาพใบหน้าและรายละเอียดที่จะทำให้สามารถคาดเดาไปสู่ตัวเด็กหรือเยาวชนได้ ดังนั้นการสร้างกราฟิกจำลองเหตุการณ์ต้องไม่สื่อถึงความรุนแรง ทารุณ โหดร้าย อาจสร้างความสะเทือนใจต่อครอบครัวผู้สูญเสียและผู้ชม ไม่ควรนำเสนอขั้นตอนในการก่อเหตุโดยละเอียด โดยเฉพาะเหตุฆาตกรรม เหตุอาชญากรรม ซึ่งอาจก่อให้เกิดการเลียนแบบและไม่ควรละเมิดสิทธิผู้อื่นผ่านกราฟิกจำลองเหตุการณ์

การเคารพสิทธิส่วนบุคคล : ปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลก็ถือว่าเป็นเรื่องที่ถูกพูดถึงมาตลอดเกี่ยวกับการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในการนำเสนอข่าว เช่น การนำเสนอเรื่องราวส่วนตัวของบุคคลต่างๆ ในสังคม โดยเฉพาะคนที่มีชื่อเสียงหรือบุคคลสาธารณะ หรือบุคคลในข่าว ซึ่งก็สอดคล้องกับแนวทางปฏิบัติของสภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย สมาคมนักข่าวนักหนังสือพิมพ์แห่งประเทศไทย สมาคมนักข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย และสมาคมผู้ผลิตข่าวออนไลน์ ที่ร่วมกันกำหนดแนวปฏิบัติที่ได้มาและการนำเสนอข่าวและภาพข่าวของสื่อมวลชนโดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกเป็นข่าว เพื่อให้สื่อมวลชนใช้เป็นแนวปฏิบัติในการนำเสนอข่าวสารโดยไม่ละเมิดสิทธิส่วนบุคคลและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของผู้ตกเป็นข่าว

แต่สำหรับ “กราฟิกจำลองเหตุการณ์” ทางผู้สื่อข่าว หรือทีมบรรณาธิการเองอาจไม่ได้มองว่ากราฟิกจำลองเหตุการณ์จะสามารถละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้

ซึ่งอาจจะเลยไป แต่จากข้อค้นพบของงานวิจัยนี้ ทั้งผู้เชี่ยวชาญและประชาชนผู้รับสื่อต่างมองไปในทางเดียวกันว่ากราฟิกจำลองเหตุการณ์มีการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล การนำข้อมูลของบุคคลอื่นมาทำกราฟิกต่างๆ ที่เจ้าตัวอาจไม่ยินยอม หรือการสร้างกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่มีการระบุตัวตนชัดเจน เช่น กราฟิกเป็นรูปคนผู้ชายแต่มีรอยสักชัดเจน หรือมีลักษณะที่เด่นชัด ซึ่งสิ่งเหล่านี้ก็ถือเป็นการละเมิดสิทธิส่วนบุคคล เนื่องจากดูกราฟิกจำลองเหตุการณ์ก็ยิ่งทำให้ทราบได้ว่าบุคคลที่กล่าวถึงคือใคร และอาจจะส่งผลถึงการดำเนินชีวิตในแต่ละวันได้ จึงอยากเสนอให้คำนึงถึงสิทธิส่วนบุคคลของผู้ตกเป็นข่าว หรือมองว่าหากผู้ที่ตกเป็นข่าวที่ตนเองกำลังนำเสนออยู่นั้น เป็นตัวเอง เป็นคนในครอบครัว หรือคนสนิทใกล้ชิด เราเองจะเลือกนำเสนอข่าวในลักษณะใด ซึ่งอาจเป็นหนทางหนึ่งที่จะช่วยลดปัญหาการละเมิดสิทธิส่วนบุคคลได้

ส่วนในขั้นตอนที่ 3 ขั้นตอนการนำเสนอในรายการโทรทัศน์ ขั้นตอนนี้ก็ถือเป็นอีกส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหาทางจริยธรรมได้เช่นกัน โดยข้อค้นพบสำคัญของจริยธรรม 1 ด้านที่นำมาสู่แนวทางปฏิบัติทางจริยธรรมขั้นตอนที่ 3 สามารถนำมาอภิปรายรายละเอียดได้ดังนี้

การเคารพสิทธิมนุษยชน : ถึงแม้แนวทางเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชนจะถูกกำหนดไว้ในขั้นตอนที่ 2 แล้ว แต่ในขั้นตอนของการนำเสนอกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์นั้น ก็สามารถเกิดปัญหาจริยธรรมได้เช่นกัน ผู้เชี่ยวชาญและประชาชนผู้รับสื่อ มีความเห็นที่สอดคล้องกัน ว่า การเปิดซ้ำหรือฉายวนภาพกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่มีลักษณะรุนแรง ภาพการก่อเหตุ ภาพการลงมือ หรือเหตุการณ์ที่สร้างความสะเทือนใจ สิ่งเหล่านี้ก็เปรียบเหมือนการผลิตซ้ำความรุนแรง ย่อมส่งผลต่อสภาพจิตใจผู้ถูกกระทำและครอบครัว และหากรับชมไปเรื่อยๆ ก็อาจเกิดพฤติกรรมเลียนแบบได้ ซึ่งสอดคล้องกับอูบลรัตน์ ศิริยุคศักดิ์ (2547) ได้อธิบายถึงผลกระทบ 4 ระดับ จากการนำเสนอข่าวอาชญากรรม อธิบาย

ส่วนหนึ่งไว้ว่า การที่ผู้ชมได้เห็นภาพข่าวความรุนแรงซ้ำซากวนเวียนอยู่บ่อย ๆ จะทำให้ผู้รับข่าวอาชญากรรมเกิดการซึมซับพฤติกรรมความรุนแรงเหล่านั้นเข้าไป โดยที่ไม่รู้ตัว เกิดพฤติกรรมลอกเลียนแบบที่ไม่จำเป็นที่จะต้องกระทำการฆาตกรรม ผู้อื่นเหมือนในข่าวนั้น ๆ แต่ความรุนแรงของข่าวนั้นก็จะเป็นตัวกระตุ้นให้ผู้รับข่าวอาชญากรรม อยากกระทำความรุนแรงในรูปแบบอื่น ๆ แทนได้ เนื่องจากสมองได้เกิดการเลียนแบบและซึมซับพฤติกรรมการกระทำความรุนแรงนั้นแล้ว ดังนั้นจึงควรยึดหลักจริยธรรมในเรื่องการเคารพสิทธิมนุษยชนให้มากที่สุด

สำหรับ “แบบจำลองแนวทางปฏิบัติจริยธรรมสำหรับการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์” ที่ผู้วิจัยได้สรุปและออกแบบมานั้นถือเป็นส่วนที่สำคัญของพื้นฐานด้านจริยธรรม และสามารถนำไปต่อยอดเพื่อให้เป็นหลักปฏิบัติสำหรับการทำกราฟิกจำลองเหตุการณ์ที่เหมาะสมต่อไป

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้ที่เกี่ยวข้อง

1.1 องค์กรวิชาชีพหรือผู้ปฏิบัติงานควรตรวจสอบและกำกับดูแลเรื่องของการใช้กราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอข่าวโทรทัศน์ให้เป็นไปตามแนวทางจริยธรรมที่กำหนดไว้

2. ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก หากมีหัวข้อในการศึกษาวิจัยต่อยอดหัวข้อครั้งต่อไป ควรเพิ่มการวิจัยเชิงปริมาณเข้าไปด้วย เช่น การใช้แบบสอบถามเก็บข้อมูลประชาชนผู้รับสื่อเพื่อนำมาเป็นแนวทางปรับปรุงการผลิตกราฟิกจำลองเหตุการณ์ต่อไป

2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ปฏิบัติงาน ผู้เชี่ยวชาญ และประชาชนผู้รับสื่อ ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรเพิ่มการศึกษาเฉพาะตัวกราฟิก

จำลองเหตุการณ์ที่นำเสนอในรายการประจำวัน เน้นไปที่เนื้อหาและวิเคราะห์ตัวกราฟิกจำลองเหตุการณ์ว่าเกิดปัญหาจริยธรรมหรือไม่

2.3 ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาตัวแปรอื่น ๆ และกลุ่มตัวอย่างที่มีความเฉพาะเจาะจงมากขึ้น เช่น กลุ่มบริษัทโฆษณา เอเจนซี่ เพื่อจะได้ศึกษาถึงความนิยมหรือเรตติ้ง ว่ามีปัจจุบันนี้ มีเหตุผลหรือเลือกการลงโฆษณาอย่างไร หรือกราฟิกจำลองเหตุการณ์ยังเป็นตัวดึงดูดความสนใจของผู้ชมและนำไปสู่การลงโฆษณา หรือศึกษากลุ่มตัวอย่างในรายการแบบเล่ารายอื่นเพิ่มเติม ว่าเหตุใดถึงไม่มีกราฟิกจำลองเหตุการณ์ในการนำเสนอ

2.4 ในการศึกษาครั้งต่อไป ควรมีการศึกษาแนวทางจริยธรรมในการนำเสนอกราฟิกจำลองเหตุการณ์ของสื่อต่างประเทศเพื่อเป็นข้อมูลและแนวทางในการศึกษาต่อยอดในเรื่องนี้ต่อไป

บรรณานุกรม

- ข้อบังคับสภาวิชาชีพข่าวฯ ว่าด้วย จริยธรรมแห่งวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ พ.ศ. 2553. (ม.ป.ป.). สภาวิชาชีพข่าววิทยุและโทรทัศน์ไทย. https://www.newsbroadcastingcouncil.or.th/?page_id=142
- ธรรพ์ วรรณนท์. (2562). ปัจจัยที่ส่งผลต่อทัศนคติความรับรู้ความเข้าใจเนื้อหาในรายการข่าวที่ใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์กราฟิกประกอบการนำเสนอ: กรณีศึกษารายการข่าวช่องทีวีดิจิทัล [การค้นคว้าอิสระปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:169201
- นฤมล ปิ่นโต. (2559). การผลิตรายการโทรทัศน์. จรัสสินทวงค์การพิมพ์.

- พลอย วงษ์วิไล. (2563, 29 มิถุนายน). *ระวัง เสพข่าวมากเกินไป อาจส่งผลร้ายต่อสุขภาพจิต*. helloKhunmor. <https://hellokhunmor.com/สุขภาพจิต/ปัญหาสุขภาพจิตแบบอื่น/เสพข่าวมากเกินไป-อันตราย-สุขภาพจิต/>
- รัตนวดี นาควานิช. (2558). การประเมินความน่าเชื่อถือของแหล่งข่าว: จุดเริ่มต้นของคุณภาพข่าว. *วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย*, 35(1), 241-257. <https://www.shorturl.asia/tc5CM>
- สกุศลศรี ศรีสารคาม. (2557). *จริยธรรมการใช้สื่อออนไลน์และสื่อสังคมในกระบวนการสื่อข่าวของสื่อไทยในยุคดิจิทัล* [รายงานผลการวิจัย, สภาการหนังสือพิมพ์แห่งชาติ]. สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ. <https://www.presscouncil.or.th/wp-content/uploads/2014/06/sakulsri.pdf>
- สำเนียง ยอดคีรี. (2560). จริยศาสตร์, จริยธรรมและคุณธรรมตามแนวความคิดของนักปรัชญา. *วารสารปรัชญาปริทรรศน์*, 22(2), 37-53. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/phiv/article/view/243127>
- อรรวรรณ ศรีสุวรรณ. (2563). *อิทธิพลของการรับชม และทัศนคติที่มีต่อข่าวอาชญากรรมที่มีภาพกราฟิกประกอบ ต่อการรับรู้สภาพความเป็นจริงในสังคม* [วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์]. TU Digital Collections. https://digital.library.tu.ac.th/tu_dc/frontend/Info/item/dc:188636
- อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. (2547). *สื่อมวลชนเบื้องต้น: สื่อมวลชนวัฒนธรรมและสังคม*. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- admin. (2564, 8 มิถุนายน). *ข้อบังคับว่าด้วยจริยธรรมแห่งวิชาชีพสื่อมวลชน สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ พ.ศ. 2564*. สภาการสื่อมวลชนแห่งชาติ. <https://www.presscouncil.or.th/rule/6126>

Day, L. A. (2006). *Ethics in media communication: Cases and controversies* (5th ed.). Wadsworth.

Fitzgerald, M. (1995). *The debate continues*. Editor & Publisher.

Velasquez, M., Andre, C., Shanks, T., & Meyer, J. M. (2010). *What is ethics?* SCU.EDU. <https://www.scu.edu/ethics/ethics-resources/ethical-decision-making/what-is-ethics>.